

Poštovani zastupnici Hrvatskoga Sabora,
Poštovani članovi Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo,

Obraćamo se povodom predstavljanja Nacrta prijedloga Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji koji su upućeni na javno savjetovanje početkom rujna te predstavljani na sjednici Vlade 30. listopada. Tom je prilikom istaknut cilj zaštite prostora kao najvrjednijeg resursa Republike Hrvatske i osiguranja prohodnijih provedbenih mehanizama. Upravo zato osjećamo obvezu upozoriti da predložena zakonska rješenja ne vode prema njegovoj boljoj zaštiti i kvalitetnijem upravljanju, nego naprotiv otvaraju prostor daljnjoj degradaciji s dugoročnim posljedicama za izgrađeni i neizgrađeni okoliš.

Javno savjetovanje o oba zakona prikupilo je gotovo 3000 argumentiranih primjedbi zavoda, komora, strukovnih udruga, meritornih stručnjaka i građana. Unatoč tome, velik dio komentara nije ozbiljno razmotren, a odgovori su često bili nedostadni, bez pojedinačnog obrazloženja te ograničeni na općenite ili proceduralne formulacije, iako je struka uložila značajan trud u analizu prijedloga zakona i argumentaciju primjedbi i mišljenja. Poseban je problem izostanak stvarne stručne uključenosti u fazi pripreme zakona. Iako su imenovana tijela u kojima su i mjerodavni stručnjaci, čime je razvidno da je zakonodavni okvir nužno unaprijediti kroz jasan i transparentan postupak pripreme i izrade sukladno preporukama struke, u praksi je ta uključenost izostala. Struka je aktivirana tek kad je prijedlog već bio koncipiran te u završnoj fazi, čime je cilj zajedničkog rada na pripremi i izradi zakona ozbiljno narušen. Time su propuštene prilike za sustavno rješavanje problema koje su strukovne organizacije već godinama dokumentirale i argumentirale.

Tijekom savjetovanja dane su brojne jasno obrazložene primjedbe kojima se taj propust pokušao donekle amortizirati, te su struka i javnost zauzeli aktivnu ulogu u dvosmjernom procesu javnog savjetovanja uz očekivanje ozbiljnog razmatranja pristiglih primjedbi. Rok za odgovore na primjedbe bio je 4. studenog, no nacrti oba zakona predstavljeni su već 30. listopada. Društvo arhitekata Splita ukazalo je na ozbiljnost propusta te od Povjerenika za informiranje RH zatražilo ponovno razmatranje zaprimljenih primjedbi i pojedinačnih obrazloženja, te u skladu s tim dopunu Izvješća o provedenom savjetovanju i odgodu upućivanja u saborsku proceduru. Iako je službeni odgovor stigao 6. studenog, on nije odgovorio na izvornu molbu već konstatirao da su se savjetovanje i izvješće odvijali u zadanom roku, što nije primjeren niti adekvatan odgovor, niti se dotiče merituma izvornog traženja.

Prije finalizacije nacrta zakona održan je niz stručnih rasprava, apela, okruglih stolova i sastanaka na kojima su prezentirana načela djelovanja u prostoru kojem težimo, ali i europske prakse, primjeri uspješnih modela te potencijalni rizici neadekvatnog zakonodavstva. Nažalost, ključni problemi koje su isticali zavodi, komore, strukovne udruge, znanstvene institucije i stručnjaci nisu sustavno integrirani u tekst prijedloga zakona. Nužno je stoga osigurati ozbiljnu i argumentiranu obradu svih primjedbi iz javnog savjetovanja. Prostor je javno dobro, a zakonodavni okvir koji ga uređuje mora biti vođen dugoročnim javnim interesom.

Niže potpisani upozoravaju na manjkavost proceduralnih radnji u pripremi zakona te apeliraju na uvažavanje mišljenja i konkretnih prijedloga struka kako bi zajednički postigli ciljeve novog zakona usmjerenog zdravom odnosu javnog i privatnog interesa s naglaskom na održivom razvoju, zaštiti i kvaliteti prostora utemeljenog na hijerarhiji prostornih planova, jasnim standardima i uključivanju stručne i šire javnosti, u skladu s europskim praksama i nacionalnim interesom.

12. studenog 2025.

Udruženje hrvatskih arhitekata

Društvo arhitekata Istre

Društvo arhitekata, građevinara i geodeta
Karlovac

Društvo arhitekata Dubrovnik

Udruženje arhitekata Međimurja

Društvo arhitekata Zagreba

Društvo arhitekata Varaždina

Društvo arhitekata grada Osijeka

Društvo arhitekata Rijeke

Društvo arhitekata Zadra

Društvo arhitekata Splita

